

Yttrande över Statens skolverks redovisning av uppdrag om ett nationellt professionsprogram (U2024/01380)

Örebro universitet har beretts möjligheten att yttra sig över regeringsuppdraget Redovisning av uppdrag om ett nationellt professionsprogram (U2024/01380) och har i enlighet med önskemål från Utbildningsdepartementet i huvudsak lämnat synpunkter på förslaget till förordning om nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare inom skolväsendet (avsnitt 3 i redovisningen).

Örebro universitet ställer sig positivt till införandet av ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare inom skolväsendet samt till det föreslagna meriteringssystemet, då det kan ses som specialisering av lärarprofessionen inom det utbildningsvetenskapliga området som kan bidra till en ökad medvetenhet om kompetensutveckling som utgår från barnens och elevernas behov och främjandet av deras lärande. En tydlig struktur för meriteringssystemet bidrar till transparens och förutsägbarhet för den enskilde läraren samt bör garantera en likvärdighet vad gäller grunden för bedömning.

Ett professionsprogram med ett tydligt meriteringssystem kan förhoppningsvis också bidra till synen på läraryrket som en profession med utvecklingsmöjligheter under hela yrkeslivet, något som kan innebära att yrkets attraktivitet ökar.

Att innehållet i professionsprogrammet till stor del föreslås bestå av kurser som ges av universitet och högskolor samt att det inom professionsprogrammet ska finnas möjlighet att medverka i praktiktäna forsknings- och utvecklingsprojekt ser Örebro universitet som mycket positivt. Av förslaget framgår att huvuddelen av kurserna ska vara kurser som ingår i lärosätenas reguljära utbud. Detta förutsätter att de kurser som lärosätena erbjuder stämmer överens med det tänkta innehåll som professionsprogrammets kurser ska ha, något som kan bli en utmaning för lärosätena. Hur man avser att hantera den utmaningen framgår inte av redovisningen. Likaså kommer förslaget om möjligheten till deltagande i praktiktäna forskningsprojekt kräva en förstärkning av forskningsresurserna. Hur detta är tänkt att lösas framgår inte heller av redovisningen.

Örebro universitet ser positivt på de övergångsbestämmelser som föreslås gälla fram till 1 januari 2029 för meritering till nivå 1 och som motiveras med hänvisning till platstillgång på den obligatoriska kursen som ska ingå i den meriteringsnivån. För att inte motverka professionsprogrammets syfte att formalisera något som tidigare har varit tämligen godtyckligt, är det fullt rimligt att ha en mycket lång yrkeserfarenhet (12 år) som krav.

Örebro universitet vill dock understryka vikten av att stora utbildnings- och fortbildningssatsningar av det här slaget måste komma lärarkollektivet till nytta och inte enbart främja individuella karriärer och att det som framgår av avsnitt sex i redovisningen om meritering därför blir oerhört centralt. Det bör inte heller enbart åligga den enskilde läraren att säkerställa den kompetenshöjning som skolverksamheten som helhet kommer att vara beroende av framgent. En balans mellan den enskildes önskan och behov av fortbildning måste alltid vägas mot lärarkollektivets och verksamhetens behov. Av den anledningen bör skolans och skolledares ansvar för fortbildning och lärares meritering tydligt skrivas fram. Hur detta ansvar ser ut behöver vara lika tydligt framskrivet som meriteringssystemets tre meriteringsnivåer för att möjligheten till meritering för den enskilda läraren ska vara förutsägbar och likvärdig, oavsett i vilken kommun eller hos vilken huvudman denne är anställd. En farhåga i

Sammanhanget är att stora utbildningsresurser satsas på bara några få särskilt utvalda medarbetare och att annan kompetenshöjning därmed får stå tillbaka.

Vidare menar Örebro universitet att det är av stor vikt för såväl den enskilde läraren som för skolverksamheten att inte allt för stort fokus läggs på generiska utbildningsvetenskapliga meriter. Det vore mycket olyckligt om lärarens ämnesskicklighet får stå tillbaka. I synnerhet rörande lektorat och förstelärartjänster som i gymnasieskolan är så tätt förknippade med ämnes- och forskningskompetens kopplade till undervisningsämnena.